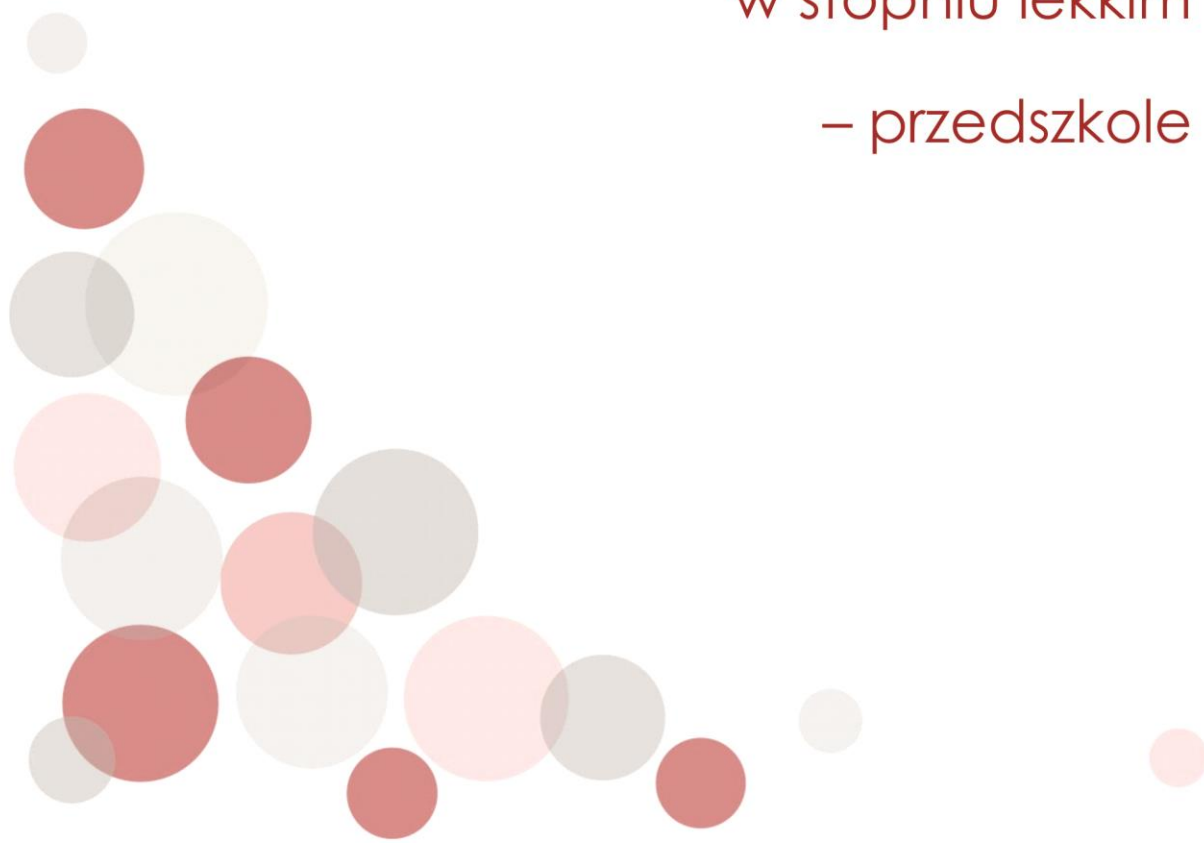

Danuta Turłaj

Indywidualny program
edukacyjno-terapeutyczny dla dziecka
z niepełnosprawnością intelektualną
w stopniu lekkim
– przedszkole

Redaktor prowadzący

Jolanta Rafał-Łuniewska

Konsultacja merytoryczna

Katarzyna Stępnik

Redakcja językowa i korekta

Katarzyna Gańko

Projekt okładki

Barbara Jechalska

Z wykorzystaniem motywu zaprojektowanego przez

Studio Kreatywne Małgorzaty Barskiej

Redakcja techniczna

Marcin Grzelak

© Copyright by Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2016

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

[Strona internetowa Ośrodka Rozwoju Edukacji](#)

Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dla dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – przedszkole

Arkusze wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania ucznia

Dziecko: Maciej, lat 4

Podstawa opracowania indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (IPET):
niepełnosprawność intelektualna – upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

Podsumowanie oceny funkcjonowania ucznia na podstawie diagnoz cząstkowych

Ogólna sprawność fizyczna (motoryka duża)

Mocne strony dziecka: Chłopiec samodzielnie się przemieszcza, biega i skacze.

Słabe strony dziecka: Występują kłopoty z utrzymaniem równowagi czy koordynacją ruchową, np. ze skakaniem na dwóch nogach jednocześnie. Chłopiec zaczął chodzić w 18. miesiącu życia.

Potrzeby wynikające z diagnozy dziecka w danym obszarze: Umożliwienie chłopcu zaspokajania naturalnej potrzeby ruchu. Wzbogacenie zabaw i ćwiczeń rozwijających równowagę oraz koordynację ruchową.

Sprawność rąk (motoryka mała)

Mocne strony dziecka: Dziecko chętnie oswaja się z kredkami i innymi przyborami plastycznymi. Podejmuje próby zamalowywania obrazków i utrzymywania się w konturze. Chłopiec jest zmotywowany do swobodnych działań plastycznych i manipulacyjnych typu przesypywanie, nawlekanie, zakręcanie, przelewanie.

Słabe strony dziecka: Ręka niewypracowana od strony graficznej (ruch dłoni nieprecyzyjny, niekierunkowy). Prace plastyczne są niestaranne. Widoczna niezdarność w obszarze motoryki małej i słaba koordynacja wzrokowo-ruchowa.

Potrzeby wynikające z diagnozy dziecka w danym obszarze: Stymulowanie rozwoju motoryki małej i grafomotoryki z wykorzystaniem różnorodnych przyborów plastycznych oraz pomocy dydaktycznych rozwijających sprawność ręki.

Zmysły (wzrok, słuch, czucie, węch, równowaga) i integracja sensoryczna

Mocne strony dziecka: Zmysły wzroku, słuchu, węchu i smaku funkcjonują prawidłowo. Nie zauważono żadnych odchyłeń od normy.

Słabe strony dziecka: Słaby zmysł równowagi – na etapie kształtowania.

Potrzeby wynikające z diagnozy dziecka w danym obszarze: Wielozmysłowe stymulowanie rozwoju, usprawnianie percepcji wzrokowej, słuchowej poprzez dobór odpowiednich zabaw i ćwiczeń podczas bieżącej pracy nauczyciela, zajęć rewalidacyjnych oraz grupowych zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.

Komunikowanie się oraz artykulacja

Mocne strony dziecka: Chłopiec wykorzystuje komunikację pozawerbalną, sygnalizuje potrzeby za pomocą gestów. Widoczne postępy w komunikacji – pojawiają się dźwięki oraz pojedyncze słowa. Maciek adekwatnie reaguje na proste polecenia, powtarzane codziennie w tych samych okolicznościach.

Słabe strony dziecka: Mowa jest niewykształcona, uboga. Maciek wydaje trudne do interpretacji okrzyki. W nieznanach okolicznościach ma trudności ze zrozumieniem nowych poleceń. Aparat mowy słabo wykształcony.

Potrzeby wynikające z diagnozy dziecka w danym obszarze: Rozwijanie mowy dziecka podczas bieżącej pracy nauczyciela oraz indywidualnych zajęć logopedycznych.

Sfera poznawcza (oppanowanie technik szkolnych, zakres opanowanych treści programowych, osiągnięcia i trudności, pamięć, uwaga, myślenie)

Mocne strony dziecka: Chłopiec uczy się przez naśladownictwo. Jest otwarty na wsparcie drugiej osoby. Kończy proste aktywności, gdy jest dopilnowany. Koncentruje się na bodźcach wzrokowych (ilustracje) oraz słuchowych (mowa, muzyka). Silnie eksploruje otoczenie, chce je poznawać.

Słabe strony dziecka: Reakcje Maćka są opóźnione w stosunku do bodźca, co może wskazywać na spowolnienie procesów przetwarzania informacji i bardzo wolne tempo ich przyswajania. Wiedza o świecie i ludziach niewielka, ograniczona do codziennych doświadczeń w domu i przedszkolu. W innych miejscach Maciej czuje się zagubiony

i wystraszony. Podczas nabywania nowych umiejętności wymaga ciągłego powtarzania poleceń, przypominania i ukierunkowywania. Ma kłopoty z właściwym odbiorem tego, co się wokoło dzieje. Pozostawiony sam sobie działa w sposób bezcelowy. Nie zna wielu przedmiotów lub nie rozpoznaje ich przeznaczenia. Nie potrafi bawić się zabawkami, więc korzysta z nich intuicyjnie. Krótkotrwale koncentruje się na bodźcach wzrokowych i słuchowych. W przedszkolu skupia się w ograniczonym zakresie, nie siedzi długo w jednym miejscu, przechadza się po całej sali.

Potrzeby wynikające z diagnozy dziecka w danym obszarze: Stymulowanie rozwoju poznawczego dziecka poprzez dobór odpowiednich zabaw i ćwiczeń podczas bieżącej pracy nauczyciela, zajęć rewalidacyjnych oraz grupowych zajęć korekcyjno-kompensacyjnych prowadzonych przez terapeutę pedagogicznego.

Sfera emocjonalno-motywacyjna (radzenie sobie z emocjami, motywacja do nauki i pokonywania trudności itp.)

Mocne strony dziecka: Emocje Maćka uwidaczniają się w mimice jego twarzy. Motywowany i wspierany przez nauczyciela wykonuje zadania dostosowane do jego indywidualnych możliwości.

Słabe strony dziecka: Trudności w adaptacji do nowych miejsc pomimo obecności bliskich mu osób (matka, asystent rodziny). Chłopiec nie radzi sobie z emocjami w sytuacji trudnej – krzyczy, tupie i chce uciekać.

Potrzeby wynikające z diagnozy dziecka w danym obszarze: Należy stworzyć atmosferę bezpieczeństwa w środowisku przedszkolnym, stopniowo wprowadzać chłopca w nowe sytuacje. Podczas bieżącej pracy nauczyciela oraz zajęć rewalidacyjnych z terapeutą pedagogicznym powinno się rozwijać umiejętności wyrażania emocji, zwracania się o pomoc w sytuacjach trudnych.

Sfera społeczna (kompetencje społeczne, relacje z dorosłymi, relacje z rówieśnikami itp.)

Mocne strony dziecka: Z chęcią wchodzi w relacje ze znanym mu nauczycielem. Zachęcony i po demonstracji podejmuje sporadyczne działania z równolatkami. Maciek nie chce szkodzić drugiej stronie, nie krzywdzi innych. Gdy nakazuje mu się

zaprzestanie danej aktywności, nie wpada w złość, ale bezproblemowo przechodzi do kolejnej. Reakcje chłopca (czasem niepożądane przez dorosłych) są dla niego formą eksploracji otoczenia; są wywołane potrzebą nawiązania kontaktu, interakcji społecznych czy zwrócenia uwagi innych.

Słabe strony dziecka: Nie wchodzi w relacje z nieznanymi dorosłymi, jest bardzo nieufny, chowa się i krzyczy. Swoim zachowaniem wyróżnia się na tle grupy i zwraca uwagę otoczenia. Ma duże trudności z przestrzeganiem ustaleń grupowych. Wybiera aktywność do wykonania w pojedynkę, nie umie pracować w parze. Nie bierze czynnego udziału w działaniach grupowych (wspólne recytowanie wierszyków, śpiewanie, zabawy w kółku), trzyma się raczej z boku. W pracy indywidualnej w grupie może przeszkadzać innym dzieciom, gubi się bowiem w tym, co powinien wykonać. Nie obserwuje się rozwoju fazy zabawy tematycznej. Maciek nie potrafi nawiązywać relacji, wspólnej zabawy, współdziałać.

Potrzeby wynikające z diagnozy dziecka w danym obszarze: Podczas bieżącej pracy nauczyciela oraz zajęć rewalidacyjnych z terapeutą pedagogicznym należy umożliwić dziecku kontakt z rówieśnikami, który dostarczy mu pozytywnych doświadczeń. Należy zachęcać chłopca do podejmowania działań podkreślających jego sprawność i umiejętności w grupie przedszkolnej, przydzielać role i obowiązki zgodnie z możliwościami.

Zaleca się udział dziecka wraz z rodzicem w zajęciach grupowych o charakterze terapeutycznym z zastosowaniem Metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne.

Samodzielność

Mocne strony dziecka: Chłopiec poczynił postępy w zakresie samodzielnego jedzenia. Podejmuje próby wykonywania zabiegów higienicznych, tj. stara się sam myć ręce, twarz i zęby. Próbuje samodzielnie się ubierać i rozbierać.

Słabe strony dziecka: Maciej jest zależny od innych i nieporadny. Na stałe nosi pampersy, nie sygnalizuje potrzeb fizjologicznych. Ma trudności ze sprawnym jedzeniem ze względu na niską sprawność motoryki małej.

Potrzeby wynikające z diagnozy dziecka w danym obszarze: Podczas bieżącej pracy nauczyciela oraz zajęć rewalidacyjnych z terapeutą pedagogicznym należy kształtować czynności samoobsługowe i nawyki higieniczne. Niezbędna jest pomoc rodzicom w nabywaniu umiejętności postępowania z dzieckiem podczas nauki samodzielności.

Szczególne uzdolnienia:

Na etapie diagnozy nie dostrzeżono.

Stan zdrowia ucznia, w tym przyjmowane leki:

Obecnie ogólny stan zdrowia jest prawidłowy. Chłopiec bardzo chorował do trzeciego roku życia. W pierwszym roku życia przebywał w szpitalu z powodu zapalenia płuc.

Inne obszary ważne z punktu widzenia funkcjonowania dziecka:

Mocne strony dziecka: Stała opieka instytucjonalna – przydzielony asystent rodziny z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Słabe strony dziecka: Poważne i długotrwałe zaniedbania środowiskowe. Brak kontaktów z innymi dziećmi w domu czy w najbliższym otoczeniu. Matka nie potrafi efektywnie spędzać czasu z chłopcem.

Potrzeby wynikające z diagnozy dziecka w danym obszarze: Należy udzielać rodzicom pomocy w nabywaniu umiejętności postępowania z dzieckiem.

Podpis członków zespołu

Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny

Dane ucznia

Imię i nazwisko ucznia: **Maciej**

Data urodzenia: **brak danych**

Dane przedszkola: **brak danych**

Grupa: **4-latki**

Wychowawca: **brak danych**

Koordynator zespołu: **brak danych**

Nr orzeczenia: **brak danych**

Data wystawienia orzeczenia: **7.04.2014**

Podstawa opracowania IPET-u: **niepełnosprawność intelektualna – upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim**

Czas realizacji programu: **na okres edukacji przedszkolnej**

Zalecenia zawarte w orzeczeniu:

1. Z dzieckiem należy realizować treści wynikające z podstawy programowej wychowania przedszkolnego dostosowane do jego indywidualnych możliwości i potrzeb psychofizycznych.
2. Wskazana wszechstronna stymulacja rozwoju dziecka w formie zajęć rewalidacyjnych, usprawnianie deficytowych funkcji oraz prowadzenie terapii logopedycznej.
3. Formy i metody pracy należy dostosować do wydolności psychofizycznej i aktualnego poziomu rozwoju chłopca.
4. Należy dostarczyć dziecku pozytywnych doświadczeń wynikających z kontaktu z rówieśnikami – zachęcać do podejmowania takich działań, które podkreślają jego sprawność i określone umiejętności w grupie przedszkolnej, przydzielać role i obowiązki zgodnie z możliwościami.

5. Rodzicom należy udzielać pomocy w nabywaniu umiejętności postępowania z dzieckiem.
6. Do dziecka trzeba zwracać się bezpośrednio, a krótkie polecenia wydawać w jasnej, zrozumiałej formie.
7. Należy pozytywnie motywować chłopca do wszelkich starań, nagradzać sukcesy pochwałą, stosować liczne wzmocnienia pozytywne.
8. Należy budzić zainteresowanie przedmiotami – wskazywać możliwości manipulowania nimi, uczyć naśladowania czynności z wykorzystaniem przedmiotów.

Cele

Edukacyjne

Ogólne: stwarzanie warunków umożliwiających dziecku odnoszenie sukcesów edukacyjnych.

Szczegółowe: realizacja celów wynikających z podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

Terapeutyczne

Ogólne:

- umożliwienie dziecku niepełnosprawnemu zdobycia wiedzy i umiejętności na miarę jego możliwości w warunkach przedszkola ogólnodostępnego;
- kształtowanie właściwych interakcji międzyludzkich;
- kształtowanie postaw otwartości i samoakceptacji.

Szczegółowe:

- kompensowanie, usprawnianie, łagodzenie deficytów rozwojowych;
- wzmocnienie wiary w możliwości każdego człowieka;
- dążenie do tworzenia warunków jak najpełniejszej integracji społecznej;
- rozwijanie empatii, wyrażanie uczuć i reagowanie na nie poprzez: poznanie swoich reakcji w różnych sytuacjach, dostrzeganie stanów emocjonalnych

(określanie ich, rozumienie i identyfikacja), uwrażliwienie na doznania i przeżycia innych, rozwijanie samoakceptacji i kształtowanie pozytywnej samooceny;

- kreowanie pozytywnego myślenia umożliwiającego stawianie czoła przeciwnościom;
- prowokowanie do podjęcia aktywności własnej;
- ćwiczenie koncentracji uwagi;
- usprawnianie koordynacji wzrokowo-ruchowej;
- tworzenie skojarzeń wzrokowo-ruchowych;
- rozwijanie bądź usprawnianie percepcji słuchowej i koordynacji słuchowo-wzrokowo-ruchowej;
- stymulowanie rozwoju mowy, a następnie wzbogacenie słownictwa;
- stymulowanie ogólnego rozwoju dziecka;
- wyrównywanie dysharmonii rozwojowych, korygowanie zaburzonych funkcji;
- kompensowanie braków w rozwoju fizycznym i psychicznym;
- maksymalne usprawnianie i rozwijanie zaburzonych funkcji psychicznych i fizycznych;
- kształtowanie umiejętności prawidłowego posługiwania się mową.

Zakres dostosowań

Warunki zewnętrzne (w tym stanowisko pracy):

1. Ograniczenie nadmiaru bodźców dźwiękowych, wizualnych i ruchowych.
2. Dbanie o ład i porządek w miejscu pracy w celu polepszenia koncentracji uwagi u dziecka.
3. Stworzenie warunków do edukacji i odpoczynku.
4. Umożliwienie łatwego dostępu do przyborów plastycznych i pomocy dydaktycznych rozwijających sprawność manualną.

5. Stworzenie bogato wyposażonych kącików tematycznych zachęcających do podejmowania zabaw, np. wyposażenie kącika książki w ciekawe pozycje encyklopedyczne, albumy itp.

Organizacja pracy na zajęciach:

1. Zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa.
2. Stwarzanie dziecku okazji do odczuwania satysfakcji i sukcesu z wykonanego zadania.
3. Rozpoczynanie realizacji każdego tematu zajęć od zagadnień najbliższych dziecku, znanych z codziennego życia.
4. Kształtowanie pojęć przez zapewnienie możliwości poznawania różnych obiektów w ich naturalnym środowisku.
5. Prowadzenie zajęć w formie zabawy.
6. Doskonalenie: spostrzegania, pamięci, mowy, orientacji przestrzennej, koordynacji wzrokowo-ruchowej, lateralizacji, grafomotoryki.
7. Zapewnienie odpowiedniej liczebności dzieci w grupie i ewentualnego wsparcia wolontariuszy, asystenta nauczyciela czy pomocy nauczyciela.
8. Wielokrotne wracanie do określonej tematyki i umieszczanie w widocznym miejscu sali zasad, których dziecko powinno przestrzegać, np. w formie obrazków sytuacyjnych.
9. Dbanie o celowy dobór dzieci do prac grupowych – przeciwdziałanie stygmatyzowaniu, etykietowaniu dziecka.
10. Przeciwdziałanie wykluczeniu dziecka przez rówieśników (zabawy integrujące, wyznaczanie do wspólnych zabaw).
11. Zapewnienie stałości norm, zasad, ułożenia przedmiotów w określonych miejscach, wykonywania określonych czynności (np. samoobsługowych), stałego porządku dnia, a w razie planowanych zmian – wcześniejsze uprzedzenie dziecka o tym.
12. Wdrażanie do opanowania podstawowych informacji niezbędnych życiu codziennym.
13. Dostosowanie form przekazu do możliwości percepcyjnych dziecka.

14. Stosowanie licznych pomocy wizualnych.
15. Uaktywnianie jak największej liczby kanałów percepcyjnych (słuchowy, wzrokowy, kinetyczny, kinestetyczny).
16. Wydłużenie czasu niezbędnego na opanowanie danej wiadomości czy umiejętności.

Egzekwowanie wiedzy:

1. Wydłużanie czasu na realizację wyznaczonych zadań.
2. Dobieranie form sprawdzania wiedzy dziecka adekwatnie do jego możliwości.
3. Dokonywanie systematycznej, ciągłej i wnikliwej obserwacji dziecka podczas jego różnorodnej aktywności.
4. Dobieranie atrakcyjnych pomocy dydaktycznych, stwarzanie warunków do eksploracji otoczenia.

Motywowanie i ocenianie:

1. Stosowanie wzmocnień pozytywnych za prawidłowe zachowania, ignorowanie tych nieodpowiednich.
2. Zauważenie nawet najmniejszych wysiłków, starań i osiągnięć dziecka. Wzmocnienie musi być stosowane bezpośrednio po prawidłowym wykonaniu polecenia. Służyć temu mogą: pochwała indywidualna oraz na tle grupy, uśmiech, informowanie rodziców o postępach dziecka (list pochwalny dla dziecka i rodziców na zakończenie roku szkolnego), zabawy i gry lubiane przez dziecko, nagrody symboliczne (uśmiechnięte słoneczko, wycięty kwiatek, odznaka obrazkowa, „jesteś mistrzem!”, „gratuluje”, „znakomicie”, nagroda rzeczowa).
3. Uwzględnianie motywacji do pracy, systematyczności, indywidualnych postępów w rozwoju, wkładu pracy, wysiłku i zaangażowania dziecka podczas oceniania wykonanych zadań.
4. Ocenianie zindywidualizowane – co dziecko osiągnęło w stosunku do siebie, a nie w odniesieniu do innych.

Sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne:

1. Nie jest wymagany sprzęt specjalistyczny wynikający z rodzaju niepełnosprawności.
2. Stosowane środki dydaktyczne powinny być różnorodne i ciekawe, aby mogły przybliżyć dziecku otaczający świat, ułatwić poznanie i zrozumienie, a także określenie i odnalezienie swojego miejsca w społeczeństwie i otaczającej rzeczywistości, np. wizualne pomoce dydaktyczne – ilustracje, modele przestrzenne, plansze, szablony, tablice, fotografie; nagrane teksty bajek, piosenek, dźwięków; pomoce audiowizualne, np. projektory.

Zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów (kto w ramach jakich zajęć i jakie działania podejmuje)

Zakres działań o charakterze rewalidacyjnym

Z dzieckiem będą realizowane treści wynikające z podstawy programowej wychowania przedszkolnego dostosowane do jego indywidualnych możliwości i potrzeb psychofizycznych.

Zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów: kształcenie umiejętności społecznych.

- Relacje z rówieśnikami i dorosłymi: stosunek do rówieśników, kontakt ze społecznością przedszkolną; stosunek do osób dorosłych.
- Stosunek do obowiązków i norm społecznych: stosunek do obowiązków panujących w grupie przedszkolnej; stosunek do norm społecznych i podporządkowanie się im.

Prowadzący i opis planowanych działań:

1. **Terapeuta pedagogiczny** prowadzi **grupowe zajęcia specjalistyczne** według opracowanego programu terapeutycznego (w dokumentacji terapeuty). Program zawiera wykaz ćwiczeń usprawniających i wspomagających z zakresu rozwoju: percepcji wzrokowej, słuchowej, mowy i myślenia, motoryki dużej i małej oraz sprawności grafomotorycznej.
2. **Terapeuta pedagogiczny** prowadzi **zajęcia rewalidacyjne** w ramach zajęć grupowych, dostosowując metody, formy i środki dydaktyczne do indywidualnych potrzeb oraz możliwości dziecka.

3. Nauczyciel podejmuje **działania opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne**

w bieżącej pracy z dzieckiem z zachowaniem zintegrowanych działań:

- systematyczne przywoływanie uwagi dziecka;
- dostosowywanie form i metod pracy do wydolności psychofizycznej i aktualnego poziomu rozwoju dziecka;
- zwracanie się do dziecka bezpośrednio, używanie prostych, jasnych komunikatów;
- ustalenie systemu nagradzania za właściwe zachowania i aktywność na zajęciach oraz konsekwentne jego wdrażanie i przestrzeganie;
- wydłużanie lub ustalenie określonego czasu pracy;
- budzenie zainteresowania przedmiotami – wskazywanie możliwości manipulowania nimi, nauka naśladowania czynności z wykorzystaniem przedmiotów;
- przygotowanie dziecka do zmian w otoczeniu i rozkładzie dnia;
- utrzymywanie systematycznych kontaktów z rodzicami dziecka;
- zachęcanie do utrzymywania kontaktów z rówieśnikami;
- dbanie o optymalną pozycję dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w grupie przedszkolnej;
- powstrzymywanie się od krytyki i negatywnego oceniania wobec grupy,
- pozytywne motywowanie do wszelkich starań, nagradzanie sukcesów pochwałą, stosowanie licznych wzmocnień pozytywnych.

Zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów: kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych.

- Jedzenie: spożywanie posiłków, posługiwanie się sztućcami i naczyniami, nalewanie i przelewanie płynów, przygotowywanie posiłków, zasady zachowania się przy stole, ubieranie się.
- Ubieranie i rozbieranie się: estetyka ubioru.
- Mycie się: mycie rąk, twarzy, ciała, zębów.

- Załatwianie potrzeb fizjologicznych.
- Utrzymywanie ładu i porządku.

Prowadzący i opis planowanych działań:

1. **Nauczyciel** podejmuje **działania opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne** w bieżącej pracy z dzieckiem z zachowaniem zintegrowanych działań (patrz pkt 3, s. 13).
2. **Terapeuta pedagogiczny** prowadzi **zajęcia rewalidacyjne** w ramach zajęć grupowych, dostosowując metody, formy i środki dydaktyczne do indywidualnych potrzeb oraz możliwości dziecka.

Zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów: wspomaganie rozwoju mowy.

- **Komunikacja pozawerbalna:** mowa ciała.
- **Komunikacja werbalna:** mówienie i słuchanie, posługiwanie się mową.

Prowadzący i opis planowanych działań:

1. **Logopeda** prowadzi **indywidualne zajęcia specjalistyczne** według opracowanego programu terapeutycznego (w dokumentacji logopedy).
2. **Nauczyciel** podejmuje **działania opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne** w bieżącej pracy z dzieckiem z zachowaniem zintegrowanych działań (patrz pkt 3, s. 13).

Zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów: edukacja matematyczna.

- Stosunki przestrzenne: orientacja przestrzenna, świadomość własnego ciała.
- Klasyfikowanie przedmiotów: cechy wielkościowe i jakościowe.
- Podstawowe pojęcia geometryczne: rozpoznawanie i nazywanie podstawowych figur geometrycznych.
- Zbiory: rozumienie pojęcia zbioru i działania na zbiorach.
- Liczenie i porównywanie liczb: liczenie, rozwiązywanie zadań tekstowych, dodawanie i odejmowanie porównywanie liczb.
- Orientacja czasowa: czas, kalendarz, pory roku, miesiące, tygodnie.

- Mierzenie długości, objętości i ciężaru: długość, objętość, waga.
- Środki płatnicze: rodzaje pieniędzy, obliczanie pieniędzy.

Prowadzący i opis planowanych działań:

1. **Terapeuta pedagogiczny** prowadzi **grupowe zajęcia specjalistyczne** według opracowanego programu terapeutycznego (w dokumentacji terapeuty). Program zawiera wykaz ćwiczeń usprawniających i wspomagających z zakresu rozwoju: percepcji wzrokowej, słuchowej, mowy i myślenia, motoryki dużej i małej oraz sprawności grafomotorycznej.
2. **Nauczyciel** podejmuje **działania opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne** w bieżącej pracy z dzieckiem z zachowaniem zintegrowanych działań (patrz pkt 3, s. 13).
3. **Terapeuta pedagogiczny** prowadzi **zajęcia rewalidacyjne** w ramach zajęć grupowych, dostosowując metody, formy i środki dydaktyczne do indywidualnych potrzeb oraz możliwości dziecka.

Zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów: kształtowanie gotowości do czytania i pisania.

- Przygotowanie do nauki czytania.
- Analiza i synteza wzrokowa / procesy percepcji słuchowej.
- Analiza i synteza słuchowa / procesy percepcji wzrokowej.
- Kształtowanie gotowości do nauki czytania i pisania.
- Nauka czytania.
- Kształtowanie motywacji do nauki czytania.
- Praca z tekstem literackim.
- Motoryka duża i mała.
- Wspomaganie rozwoju motoryki dużej.
- Ćwiczenia grafomotoryczne.
- Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania.

Prowadzący i opis planowanych działań:

1. **Terapeuta pedagogiczny** prowadzi **grupowe zajęcia specjalistyczne** według opracowanego programu terapeutycznego (w dokumentacji terapeuty). Program zawiera wykaz ćwiczeń usprawniających i wspomagających z zakresu rozwoju: percepcji wzrokowej, słuchowej, mowy i myślenia, motoryki dużej i małej oraz sprawności grafomotorycznej.
2. **Nauczyciel** podejmuje **działania opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne** w bieżącej pracy z dzieckiem z zachowaniem zintegrowanych działań (patrz pkt 3, s. 13).
3. **Terapeuta pedagogiczny** prowadzi **zajęcia rewalidacyjne** w ramach zajęć grupowych, dostosowując metody, formy i środki dydaktyczne do indywidualnych potrzeb i możliwości dziecka.

Zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów: wspieranie rozwoju czynności intelektualnych – procesy poznawcze.

- Uwaga: utrzymywanie kontaktu wzrokowego i emocjonalnego z dzieckiem – sadzanie go blisko nauczyciela, podtrzymywanie komunikacji z dzieckiem poprzez ustawiczną kontrolę nauczyciela, usunięcie bodźców rozpraszających, zachowanie porządku na stanowisku pracy.
- Pamięć: systematyczne, częste powtarzanie zrealizowanego materiału w celu jego trwałego zapamiętania, powtarzanie kluczowych wiadomości i umiejętności z zajęć w części podsumowującej.
- Myślenie: wprowadzenie zadań zgodnie z zasadą stopniowania trudności, sprawdzanie stopnia zrozumienia poleceń, instrukcji, stosowanie ukierunkowanych pytań naprowadzających, stałe obserwowanie zachowań i pracy dziecka, stosowanie ćwiczeń opartych na myśleniu sensoryczno-motorycznym (percepcyjno-motorycznym, rozumowaniu na materiale konkretnym), formułowanie krótkich, jasnych, zwięzłych poleceń.
- Wykonywanie zadań: stwarzanie miłej atmosfery dającej dziecku poczucie bezpieczeństwa i akceptacji, stosowanie ćwiczeń relaksacyjnych i przerw w przypadku

zmęczenia dziecka, motywowanie dziecka poprzez stosowanie wzmocnień pozytywnych, ośmielenie, ożywianie, pomaganie w przewyżnianiu problemów, motywowanie do wykonywania każdej pracy i zadania do końca, rozwijanie u dziecka cierpliwości, wytrwałości i wiary we własne siły, monitorowanie osiągnięć dziecka, dostrzeżenie jego zamiłowań, zdolności, wskazanie mocnych stron oraz bazowanie na nich w celu podniesienia samooceny.

- Tempo pracy: wydłużanie czasu przeznaczonego na czynności samoobsługowe, wykonywanie ćwiczeń grafomotorycznych, prac plastycznych, technicznych, zadań w kartach pracy, zaprowadzenie porządku w miejscu pracy i zabawy, udzielanie odpowiedzi ustnych.

Prowadzący i opis planowanych działań:

1. **Nauczyciel** podejmuje **działania opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne** w bieżącej pracy z dzieckiem, rozwijając procesy poznawcze zgodnie ze wskazaniami.
2. **Terapeuta pedagogiczny** prowadzi **zajęcia rewalidacyjne** w ramach zajęć grupowych, dostosowując metody, formy i środki dydaktyczne do indywidualnych potrzeb i możliwości dziecka zgodnie ze wskazaniami.

Zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów: edukacja zdrowotna i kształtowanie sprawności fizycznej.

- Dostrzeżenie konieczności dbania o własne zdrowie.
- Wiedza na temat zdrowia.
- Troska o zdrowie.
- Zdrowie i racjonalne odżywianie.
- Sprawność ruchowa: dostosowanie zakresu wymagań edukacyjnych do możliwości fizycznych dziecka (poprzez rozwijanie właściwej motywacji, niestosowanie zbyt często wyścigów zespołowych na czas, które powodują, że dziecko z zaburzoną sprawnością ruchową jest dyskwalifikowane przez rówieśników).

- Wykonywanie ćwiczeń: włączenie do zdrowej rywalizacji tylko tam, gdzie dziecko ma szansę odnieść sukces. Dostosowanie rodzaju i stopnia trudności ćwiczeń do indywidualnych możliwości fizycznych dziecka. Umożliwianie dzieciom wykonywania ćwiczeń według własnego pomysłu.

Prowadzący i opis planowanych działań:

1. **Nauczyciel podejmuje działania opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne** w bieżącej pracy z dzieckiem z zachowaniem zintegrowanych działań (patrz pkt 3, s. 13).

Zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów: wspieranie rozwoju umysłowego.

- Poznawanie siebie jako osoby: wygląd, cechy charakteru.
- Rozpoznanie i nazywanie własnych i cudzych emocji: zahamowanie psychoruchowe, dojrzałość emocjonalna, kontrola emocji i reakcja na trudności.
- Dziecko w środowisku przedszkolnym: poznanie najbliższego otoczenia przedszkola, poruszanie i przemieszczanie się w pomieszczeniach.
- Dziecko jako członek rodziny: dane osobowe, moja rodzina, uroczystości rodzinne.
- Dziecko jako mieszkaniec swojej miejscowości: moja miejscowość, mieszkańcy, zajęcia ludności.
- Dziecko jako członek społeczeństwa: Polska – moja ojczyzna, mieszkańcy Europy.
- Bezpieczeństwo w najbliższej okolicy: droga z domu do przedszkola, zasady poruszania się po drodze, bezpieczeństwo własne i innych.
- Przyroda w różnych porach roku.
- Życie zwierząt: zmiany zachodzące w przyrodzie.
- Edukacja muzyczna: zabawy i zajęcia rozwijające wrażliwość słuchową, słuchanie muzyki, śpiewanie, wyrażanie muzyki ruchem.
- Edukacja plastyczna: umiejętności plastyczne, różnorodność technik plastycznych i technicznych.
- Edukacja techniczna: działalność techniczna.

- Dziecko w świecie kultury: organizowanie wycieczek, obcowanie ze sztuką, zabawy w teatr.

Prowadzący i opis planowanych działań:

1. **Nauczyciel** podejmuje **działania opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne** w bieżącej pracy z dzieckiem z zachowaniem zintegrowanych działań (patrz pkt 3, s. 13).
2. **Terapeuta pedagogiczny** prowadzi **zajęcia rewalidacyjne** w ramach zajęć grupowych, dostosowując metody, formy i środki dydaktyczne do indywidualnych potrzeb oraz możliwości dziecka.

Zakres działań o charakterze resocjalizacyjnym:

nie dotyczy

Zakres działań o charakterze socjoterapeutycznym:

nie dotyczy

Działania o innym charakterze:

nie dotyczy

Ustalenia dotyczące pomocy:

Formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniowi oraz ustalenia dyrektora:

- zajęcia: korekcyjno-kompensacyjne (grupowo, cały rok szkolny, 2 × 30 minut);
- zajęcia logopedyczne (indywidualnie, cały rok szkolny, 2 × 30 minut);
- inne zajęcia o charakterze terapeutycznym – grupowe zajęcia Metodą Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne (grupowo, cały rok szkolny, 2 × 30 minut).

Zajęcia rewalidacyjne i/lub resocjalizacyjne: rewalidacja z udziałem terapeuty pedagogicznego – 2 godziny w tygodniu.

Formy i metody pracy

Rodzaj zajęć: obowiązkowe oraz dodatkowe

Formy pracy: zajęcia grupowe i indywidualne

Metody pracy:

Podczas realizacji powyższego programu zostaną zastosowane m.in. następujące metody:

- Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne,
- wybrane techniki relaksacyjne,
- elementy kinezylogii edukacyjnej Paula Denisona,
- elementy Metody Dobrego Startu wg Marty Bogdanowicz,
- metoda malowania dziesięcioma palcami (finger-painting),
- elementy pedagogiki zabawy,
- elementy Metody Symboli Dźwiękowych,
- program rozwijający percepcję wzrokową (metoda Frostig–Horn),
- ćwiczenia grafomotoryczne Marty Bogdanowicz i inne,
- metody aktywizujące z wykorzystaniem różnorodnych form aktywności dziecka z możliwością samodzielnego doświadczania.

Współpraca z rodzicami

Działania wspierające rodziców:

- rozmowa wspierająca,
- instruktaże do pracy w domu,
- pedagogizacja rodziców w zakresie metod pracy nad trudnościami występującymi u dziecka,
- wspieranie rodziców w podejmowanych działaniach na rzecz dziecka (zrozumienie potrzeb i trudności dziecka),

- stała współpraca rodziców z przedszkolem polegająca na informowaniu o wymaganiach edukacyjnych, a także postępach dydaktycznych i rozwojowych dziecka.

Zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami w realizacji zadań:

- zajęcia pokazowe, porady, konsultacje, instruktaż;
- zapoznanie rodziców z podstawą programową wychowania przedszkolnego i włączenie ich do kształtowania u dziecka określonych tam wiadomości i umiejętności;
- zaproponowanie zestawów ćwiczeń nad poprawą artykulacji dziecka;
- wyjaśnienie sposobu pracy z dzieckiem w domu mających na celu rozwijanie motoryki małej i dużej – dostarczanie materiałów edukacyjnych z zakresu rozwijania mowy (ćwiczenia, pomoce dydaktyczne), sprawności manualnych oraz rozwoju ruchowego z uwzględnieniem rozwijania sprawności ruchowej, czynności samoobsługowych i nawyków higienicznych.

Współpraca z instytucjami

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna

Zakres współpracy:

- Pomoc nauczycielom przy opracowaniu wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania dziecka oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.
- Pomoc nauczycielom przy dokonywaniu ewaluacji.
- Wsparcie rodziców poprzez konsultacje, porady i instruktaże w zakresie pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością intelektualną.
- Udział rodziców w warsztatach „Szkoła dla rodziców”.
- Warsztaty dla nauczycieli – „Dostosowanie wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim”.
- Udział rodziców w cyklicznych spotkaniach z grupą wsparcia na terenie poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Okres współpracy: okres przebywania dziecka w przedszkolu

Osoby do kontaktu: osoba wyznaczona do współpracy z przedszkolami / oligofrenopedagog

Placówka doskonalenia nauczycieli

Zakres współpracy:

- Szkolenie nauczycieli w formie rad pedagogicznych, seminarium czy warsztatów z zakresu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Udzielanie konsultacji indywidualnych na nurtujące tematy – wskazywanie źródeł informacji.

Okres współpracy: okres przebywania dziecka w przedszkolu

Osoby do kontaktu: nauczyciel konsultant ds. wychowania przedszkolnego

Gminne Centrum Pomocy Społecznej

Zakres współpracy: Wspieranie rodziny dziecka w zakresie oddziaływań opiekuńczych, wychowawczych i dydaktycznych ukierunkowanych na wszechstronny rozwój chłopca

Okres współpracy: w miarę potrzeb

Osoby do kontaktu: asystent rodziny

Ocena efektywności pomocy udzielanej uczniowi

Obszar ewaluacji: ewaluacja wyniku (które cele zostały osiągnięte?)

Ewaluacja programu będzie prowadzona poprzez:

- systematyczną, bieżącą obserwację dziecka prowadzoną przez nauczycieli i specjalistów;
- wielospecjalistyczną ocenę rozwoju dziecka dokonaną przez powołany zespół – z końcem roku szkolnego;
- cykliczne rozmowy z rodzicami na temat postępów dziecka;
- spotkania członków zespołu z koordynatorem w celu odniesienia się do założonych celów i ewentualnej ich bieżącej modyfikacji – raz w miesiącu.

Wnioski do dalszej pracy: Dalsza realizacja ustalonych form współpracy lub ich modyfikacja w celu podjęcia stosownych zmian.

Obszar ewaluacji: ewaluacja procesu (w jaki sposób zadania zostały zrealizowane?)

Opis (z podaniem przyczyn w przypadku, gdy cele i/lub zadania nie zostały zrealizowane):

Ewaluacja procesu będzie dokonywana poprzez sprawdzanie systematyczności realizowanych celów w zaplanowanych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz podczas prowadzonych zajęć rewalidacyjnych. Ponadto ewaluacji będzie poddawana obecność dziecka i rodziców na planowanych zajęciach oraz systematyczność i zaangażowanie instytucji i osób współpracujących.

Wnioski do dalszej pracy: Dalszy udział w ustalonych formach pomocy lub ich modyfikacja w celu podjęcia stosownych zmian.

Czytelne podpisy członków zespołu oraz podpis dyrektora